

Ugyvedí renottantás. —

Hotelero jogi doktoratus. —

Lakm...

1.
Ügyvédi rendtartás, 1874. XXXIV. tc.

Kötelező jogi doktorátus

Általános vita (1874. május 15-19.)

Matuska Péter előadja (máj. 15.):

Kétségtelen tény, hogy az ügyvédek tekintélyével hangyátassák azt részben abban találja, mert a követelemény joggal hiányozna az ügyvédségben a kelteő mértékben...

Az ügyvédi rendtartásnak tehát a követelemény jogi tudományának megállapítására az elnököknek csak képréteget azon felelős, mely az ügyvédi állásnak övében van, és a törvényjavaslat megállapítása a csak képréteget azon határozattal, hogy az ügyvéd a jogtudományi tanfolyam bevétele után jogszigorlatot kiadva és a jogtudományt elnyerő köteles.... A jogtudományt tehát a követelemény hiányozna nem azért kezdte be a törvényjavaslatot, a mint azt egyik tényleg követeleményes mondja, hogy az ügyvédek tudori rangfokozattal felruházva vagy külön innamel lássa el,

hanem azért foglalta el, mert a tudori
 rang, jelenlegi tanácsadóiunk szerint,
 egyedüli garanciát képeri arról,
 hogy az illető a jogtudományt minden
 ma kívánjával megismerkedett, a jogtudományga-
 ra behatott (Élénk helyeslési jöbblet)
 ... Néhány valóságos szociális bajt ide-
 zeti elő az ügyvédek többségéről...
 Mai érem egy szempontot degenőrök tar-
 tom arra, hogy a kvalifikációra nézve
 úgy az összes honpolgárok, mint magunkat
 a beendő ügyvédeknek érdekében minél
 nagyobb feltétel állapításának meg.

Carrar Adams (máj. 14.):

Ha eltekintünk a legrövidebb időtől
 a mai időhöz, azon tapasztalatra kell
 jutnunk, hogy a mielő mértben szaporod-
 nak a jogtudorok: azon mértben szállt alá
 a bírói s ügyvédi képességek tekintélye
 néme, ... Ha a bírói pályára lépő egyé-
 nektől nem kívántatik a jogtudomány,
 miképpen nem lehet fölgyü, hogy miért
 kívántatik érem teljes feltétel teljesítése
 azelőtt, kiknek pályázásában kell amúgy-
 kat állani.

En seirenwől ezen túlságos kvalifikációt
 jelen viszonyaink közt csak azon
 föltétel alatt tudnám elfogadni, ha
 meggyőztetném arról, hogy jogtudományi
 három év joggyakorlat nélkül teljessé-
 gel nem lehet kitalálni arra, hogy
 járható-e képes, püspöketlen ügyvédi karunk
 legyen. ... Földök bizonyítják, hogy a
 pályára vannak képes és püspöketlen per-
 fiak is bizonyítják jövel arat, hogy azon
 ifjak, kik ezen pályára pályázni szeretnek.
 jogtudományi nélkül is a szükséges jog-
 gyakorlat mellett elég képeséget mutat-
 nak jól arra, hogy Magyarországon ismét
 jogviszonyai között az igazságszolgáltatás
 terén törekény töreköt képezzenek.

Tiszta Kármán (máj. 15.):

„...En tehát csak akkor aratkor, melyek
 a jogtudományi és a gyakorlati életre
 nézve elmondattak, amennyivel inkább haj-
 tón a törekvényesek viszonyait
 új szervezési régett, mert aratkorul hajtón,
 hogy a szabad ügyvédek elvire feltettessék.

(9. lapon is)

Erősegyházi Károly (máj. 15.):

„... A tudomány csak melleslegesen tá-
 madtatót meg is elvire legelőbb a viselkedés

néhány ellenvetés nem tetetett világszerte
 és nyíltan, erre névvel tehát nem foglalkozhatunk.
 Megtámadtatott azonban a
 gyakorlati idő, az hozzászólások mondhatók.

Járási János (máj. 15.):

„... Külsőre nem gondolom azt, mintha
 teljes ügyvédi kart csak tudoni ölével
 és kamarai kényesen által lehetne élni.
 En azt hiszem igazán, hogy a vizsgálat sok-
 kal rigourabba kell lenni, mint a miénk
 jelenleg; de nem tartom elképzelhetőnek
 ségnek, hogy a tudori ölével is megkivár-
 tassék.

Stancu János (máj. 18.):

„Az 1848/9 szomori emlékereti időszakot
 egy naskarú ömlesztés, majd provokáció
 váltotta fel. Behozatott az egyetemi tanácsok
 működésére, behozatott a jogvizsgálatot,
 behozatott a doktorátus kényesítését,
 a homin joggyakorlat, megállapított az
 ügyvédek letétele és működésük helye.
 A külföldi ide letételek sok doktor-ügyvédi
 ömlesztett neki; de nemvedett a műveltség politikai
 nemzet és kény megformálta magát, mert ö-
 alkotmányunk visszaállításán hajnalán át-
 tartott lett a jelölés; nem kell többé német doktor!

Teregesen tudottak az ügyvédi vizsgára és
 sok esetben csupa haragsággal szembe
 ezeket kocsátottak kerestül az ügyvédi vizs-
 gán, hogy így szerezték az ügyvédek hírnevét
 egy pár megbízhatatlan német doktor által...

Repressio tárgyalás (máj 28 - jun 1 és jun. 12.)

Hoffmann Pál (máj 28.) az 5. §. tárgya-
 lárol:

„... E §. az ügyvédi képzettségre nézve
 a jogtudományt követeli. Ez egy jelentéktelen
 változtatás a mostani szabályokon, a melynek
 talán már e helyütt mondhatom, célja
 nem annyira az ügyvédi képzettség biztosí-
 tására, mintsem inkább az ügyvédi pályára
 való lépéssel bizonyos teljességgel megnehe-
 zítésre irányul. ... Repressio rendelkezést
 hozni, az ügyvédi képzettségét egy kellekkel
 felvenni, melyet nem szűkeget az ügyvé-
 di hivatásra, csupán azon célt, hogy kevesebb
 ügyvéd legyen: helyesnek nem tartom... Hogy
 a doktoratus követelése csakugyan ezen irány-
 ból lett felvéve, talán egy jelentéktelen lehet
 hivatkozni: tudniillik, hogy a bírói pályára nézve

a doctoratus nem követeltetik és itt van helye
 részemről kijelentésem azon meggyőződésemet,
 hogy a két elvárásai közt kétségig Telin-
 telében kiönbörést tenni; nézetem szerint,
 semmi indoktal nem bír. . . . En nagyon tartok
 attól, hogy a mennyiben a doctoratus az
 igyekezt. képességek megkövetelése; az által
 nem igen fogunk képezni epeket nyerni,
 hanem ellenkezőleg talán a doctoratus kép-
 zését fogjuk könnyíteni. . . .

.. En, T. Ház, nyitva kifejezem azon vére-
 temet, hogy a doctoratus átalakítandó; úgy
 a mint az jelenleg fivált, elég van értéke.
 Tudjuk, hogy a doctoratus intézmény, mint
 már sok hazánál átelt intézmény változá-
 sokon ment keresztül. Eredetileg a tanári ké-
 pesítésnek módját képezte. Még jelenleg
 a mi diplomáink is valaminek az orvosi di-
 plomái magukban foglalják azon kisítést,
 hogy a diploma „a tanári pályán működésre
 jogosít” de ez már régebb, lehet mondani, hogy
 nyomtatott valótlansággá vált. Ugyanis azóta,
 hogy a tudományok fejlődésével és azoknak
 több kaléva való intenzívebb művelése által
 lehetetlenre vált az, hogy valaki mindazon
 tárgyakban, melyek a rigorosumban meg-

kirántatnak, egyenlő jártassággal bírjon s így
 az illetőket nem lehet többre szorítani, mint
 arra, hogy minden tárgyra kiterjedő encyclo-
 paedikus ismeretnek legyenek birtokában
 s behatóbb ismeretekre azért nem, mert oly sci-
 morat azon szakok s mindeniknél oly nagy
 klama van az irodalmi előzményeknek, hogy
 mindezen szakokból melyek ismereteket
 birtokosok lehetnek; mondok, azóta a
 doktoratus nem is az többé, minek lenni
 kellene: tudniillik bizonyítja behatóbb i-
 mereteknek, hanem csak felsőbb és azon et-
 melti ismereteknek, melyek az államvizsgák-
 nál is előfordulnak. A doktoratust részben
 fontartani kívánom, de a mai korok s a
 mai tudomány állásának megfelelő módon;
 másrészt nem fogjuk valószínűvé tenni, és marad
 a mi most, valószínűség. A bölcsészeti karra
 e tekintetben megismerett ut mutatys meg itt
 is a követendő utat (szekulardoktoratus). Ha finn
 tárgyuk tartani a doktoratus, mint magyarázó
 képességet s ez akkor körülbelül össze fog a
 tanulási képességgel is vágni: akkor azt oly kis
 körre kell szorítani, melyből lehetőleg legyen
 az egyes egyének alapján, meglehetősen kimért
 ismeretere itéletet vonni. . . . "

(A javaslatot Hoffmann mégis elfogadta)

Solymossy Bálint (máj. 28.):

„...Először én a jogtudományra vonatkozólag meg-
jegytem, hogy én azt az ügyvédségre jutás köte-
lő föltételeit nem kívánom kiterjeszteni; mert
megtalán, hogy ha már egyszer az illető a jogi
és államtudományi elnevelés államvizsgát le-
tezi: én azt kérem ezen vizsgálatok alapján,
a miután kérelmet nyújtott a vizsgákra
kenni kell, tudniillik vizsgának. . . .”

Lőrincz István (máj. 28.):

„...Hoffmann képviseletét is beszéde arról győztet
meg, hogy azok, a kik a jogtudományi behozatal
mellett küzdenek: ennek indokolására vajmi
kevésbet tudtak felhozni. . . . Mindazok, a kik
a jogtudomány mellett is mindazok, a kik a jog-
tudomány ellen harcolnak, egyformán beismerik
azt, hogy jogtudomány nélkül eddig úgy a bírói
munka az ügyvédi munka igen sok szakképzett és
kitünő férfiakat képes felnevelni. . . .”

Schwarcz Gyula (máj. 28.):

„... A doktori cím elleni küzdelem gőszsire a
„Jurkerthumbau” grókeresik, kinnut attól, a tud-
ományos irrodalom. Ezek egyenesen aristokratikus
törekvések, melyek a tudomány szervezetei ellen
vannak intéve. . . .”

Matruka Péter (máj. 28.):

"... mintán, a mint azt t. képviselőtársam,
Hoffmann beszéde végelmenésében min-
tén állított a jogszigorlat a jelenlegi tan-
rendszert mellett csakugyan egyedüli eszköze
névvel, hogy az illetők tudományos képességeiket
bizonyítsák és igazolják, ... a jogszigorlatot
fentartanunk szükséges..."

Tizza Kálmán (máj. 28.):

"... Különben a mi az én nézetemet illeti, az
fölény oszlan ered, a miért én részemről a tudor-
ság kötelezővé tételét az ügyvédekre el nem
fogadhatom is miért ennek elfogadását, öszi-
tém kimondom, veselkednek, kívánat is rosznak
tartom is erre fründököm: az, hogy én ismerem
az ügyvédi hivatali fontosságát, akarom, hogy az ügy-
véd képviselő is teljentes ember legyen, de megis
azt nem akarom, hogy az ügyvéd a törvény hatá-
rozatánál fogva már a tudomány magyarabb
színműveire helyeztessék, mint az ország-
nak bírái... Garamia jelöltek a vizsgák
becendelésében is vizsga alkalmasságában, is
ha ez alkalmasság az ügyvédek általános
nál: a képességül meg lehet győződni épen
úgy, mint a doktori vizsgálatnál..."

Pacrosay János (máj. 28.):

„...Ha áll az az esközök, hogy a tudomány megítélésére nem a doktoratus szolgál, hanem a rigori vizsga: akkor nem az a követelés, hogy a doktoratust el kell törölni, hanem az, hogy a vizsgálatot is rigorral kell eszközölni s még rigoriabban a doktoratust...”

Boeweghy Károly (máj. 28.):

„... Azt méltóztatott mondani, hogy kultúrális veszedelmes volna azon állapot, ha az ügyről nagyobb és tudományosabb képességgel bírna mint a bír. Megvallom, hogy nagy óra éi ha én a veszedelmeket bekövetkezését nagy magabizalommal a tárgyakban a veszedelmeket fölismerném: méltóztatott megjegyezni, hogy én is a doktoratus ellen szavaznék. Azonban én nem látom a veszedelmeket és a kultúrális intézkedést az egyúttal a kultúrális intézkedést a műveltség, a kultúrális viszonyokból, a kultúrális szükségletekből és az eretel származó kultúrális követelményekből merítem. A bír sem a közigazgatási, sem a köztörvényeket - legalább oly mértékben, mint az ügyvéd - nem tartozik tudni... szándékosan az eretek, melyekben az ügyvéd a feleket a közigazgatási hatóságok előtt képviseli s a melyek nem tartoznak a bír funkciójához közebe...”

Tizza Kálmán (máj. 28.):

„... Azt mondtam, hogy nem tartom szükségnek a doktoratust az ügyvédi kvalifikáció elnyeréséhez; továbbá azt mondtam, hogy ha a törvényjavaslat rendelkezésének célja az, a mit némelyek bevallanak, mások nem, hogy megpuhítottassék az ügyvédi pályára való lépés: ezt nem oly eszközzel kell végrehozni, mely a szegénységet jobban sújtja, mint a gazdagot. Ezt mondtam; nem pedig azt a képtelenséget, hogy a szegénysége való telítettségéből a kvalifikációt száltsuk be....”

Gözman János (máj. 29.):

„... Hajdanában a pépai (Kösterzölai: sáros-pataki!) professzor, Kövy híres juris doktor volt, de soha se tudott egy pert sem megnyerni, míg a begyakorolt aspiráns soha sem nyeri a pert a doctor elől. Ez tehát azt mutatja, hogy nem a doktori tudomány, hanem a gyakorlat, a törvények helyes alkalmazása képezi az ügyvédség fő kettőjét....”

Paulek Tivadar igazságügyminiszter (máj. 29.)

„... Ha eaddig a törvényi jogokat kitüntetett volt, egyéb gyakorlati következményekkel nem járt: akkor talán elmaradónak lehetett volna lenni az iránt, a ki praesens hájfaunból is se-

netetből a tudomány iránt kereste ezen kitüntetését. Ha ez most nem csupán kitüntetés lesz, hanem alapfölkötele egy igen fontos hivatali gyakorlatának: nemcsak inkább érzeni fogják a felelősséget azok, a kik ezt adományozzák, a kötelességet, hogy szigorúbbak legyenek, hogy a tövényhozás intencióinak megfelelően /Élelket helyeslés/.

A főrendiház 1874. júl. 1. én
 érnével nékiül fogadta el a kötelező
 jogtudományi doktorátusról szóló 5-§ t.

D. Ri

1.

A poros Allgemeines Landrecht az
egyetemenről általánosiban ezt mondja:

§. 67. Az egyetem a kiváltságolt közp-
rával jogellárával binnak.

§. 68. Belsőkeretük, az akademiái
senatus jogai, mentükönben a senatus feje-
nöki az egyetemi ügyek eldátásáa és igaz-
gatásáa vonatkozólag, privilegiumok és min-
den egyes egyetemenről általános jogahagyott
statutumai által kataristatutal meg.

A berlini Friedrich-Wilhelm-Universität
statutumai (1816. okt. 31.)

E statutumok kiváló rendelkezés alaki-
tan kelték (Wir Friedrich Wilhelm s. B. so wollen
Wir nunmehr, nachdem die Universität mit
ihrem Gutachten darüber vernommen worden,
die nachstehenden von Unserem Ministerium
des Innern Uns vorgelegten Statuten hiedurch
ertheilen s. B.)

A statutum várlata:

I. Fejezet.

Az egyetemenről általában

1. §. Az egyetem feladata: kellokén előkérütt-
séni ifjaknak nagy általános, mint kütönös,
szakszeri tudomásvagy képzéséget előadáról
és gyakorlatról utján előmordítani s öket a
magasabb állami és egyházi szolgálatra is képer.

teni. Az egyetem kiváltzártt korporáció.

2. §. Az egyetem elhelyezése

3. §. Az egyetem áll a rendes, rendkívüli és magántanárokból; az egyetem angolkönyvtára, bevezetett hallgatókból; az egyetemi igazgatásban működő hivatalnokokból

4. §. Az egyetemi oktatás négy karon ~~felvált~~ tudományi, jogi, orvostudományi és bölcsészeti karon.

5. §. A karok, melyeket az aron szabtam működő tanárokkal alkotnak, egymagukban is önálló egyetemet képeznek kijelölt főnökeik vezetés alatt

6. §. Az egyes egyetem közti ügyekben vezetése az egyetemi tanács és annak elnöke; a rektor helyettesek.

7. §. Az egyetem iratainak a cenzura alól való mentessége.

8. §. A tanárokról rangsorozata.

II. Fejezet.

Az egyetemi karokról és azok dekanusairól
Eh a fejezet a fakultások önálló jogkörét részletesen írja körül.

III. Fejezet

A rektorról és az egyetemi tanárokról

A) A rektor választásáról és az egyetemi tanács összehívásáról.

B) A rektor és az egyetemi tanács ügyköréről.

II. Fejezet

Az egyetem bírói hatóságáról

E fejezet rendelkezései az idők folyamán későbbi törvényes határozásaink következtében hatályukat veszítették.

V. Fejezet

Az egyetem alsóbbfokú tisztviselőiről

Az egyetemi titkár, quaestor, az egyetemi épületek felügyelője és sok egyéb így tisztviselőkről ügykezelő szabályokra.

VI. Az egyetemi hallgatókról

A beiratásról, az egyetemi díjakról, nemkülönben a hallgatók fejeletmi viszonyairól stb.

VII. Fejezet.

Az egyetemi intézetekről és gyűjteményekről

III. Fejezet

Az egyetemi előadásokról

IX. Fejezet

Az egyetemi gradusokról

Az egyes fakultások statutumai közzétételéről (Ministerium der geistlichen, Unterrichts- und Medicinal-Angelegenheiten) állapíttattak meg.

Hasznos kézikönyv monogram a Magyar egyetemi statutum (Közzét. ministeri rendelettel elfogadott, királyi jóváhagyással megerősített) rendelkezései.

Austriaban az egyetemi ügyet nagyjel-
bára rendeltetileg szabályozták. A tan-
szabadságot is, úgy a hallgatók mint a
tanárok javára (Lern- und Lehrfreiheit)
rendelték (pall. ér. közzét. min. rend. 1850. sz. 1.
és 1851. júl. 5) történetiül.

Förvényről az akademiái határozat-
ról: Gesetz vom 27. April 1843. betreffend
die Organisation der akademischen Behörden.
Az a törvény 22 §-ban tárgyalja az egyetemi
szervezetet, a mely a műintézet nagyjában meg-
egyező. A törvény alkotói szándékában mellőzik
a fakultások felsorolását. Az 1. §. ezérvet
mondja: „Die Universitäten gliedern sich in
Abtheilungen, welche den Namen Fakultät
führen“. Errekel nyitva akarták tartani az utat
arra, hogy a fakultások száma rendeltetileg
állapíttassék meg.

Svájzban a német egyetemi rendszer-
re támaszkodó zürichi egyetem viszonyait
legutóbb az 1885 évi márc. 7. ordonnance
szabályozta. Négy fakultás: a hittudományi
politikai, orvostudományi és bölcséleti fakultás,
a mely utóbbi két alosztályra (filozófia, filológia,
történet — matematika és természettudományok)
oszlott. Szervezet: német mintára. A rektor a
senatorsal szemben a végrehajtó hatáson képviselője.

Nagy-Britannia. Az individualizációnak hajlandóságot szellemünk teljesen meg-
 felel az, hogy az angliai egyetemeket
 privilegizált korporációknak tekintik. Az
 egyetemi rendszereben itt kevés az egyöntetőség,
 az egyes főiskolák alapító-levelei, egyháziól
 eltérő statútumai a jogforrások.

Több egyöntetőség van a skóciai egye-
 temek rendszerében. Exekrót szót az 1887. évi
 augusztus 30-iki Törvény: An act for the
 better administration and endowment of the
 Universities of Scotland.

E törvény részletei:

I. Rész. Az egyetemi bíróságok (court) össze-
 állításáról.

A bíróság szervezete. Egyenként felel meg
 a törvény, kék a tagjai a Janus. Androssi, glasgowi,
 aberdeeni, edinburghi egyetemek bíróságainak. Tere-
 pelnek a tagok közt az illető egyetemmel kap-
 latos college-k küldöttei, a városi hatóságok képviselői stb. Ez a bíróság igazságot az egyetem
 anyagi ügyeit. Az egyetemi senatus a tanügyi
 dolgokat irányítja.

II. Rész. A skót egyetemi commissariussá-
 ról. Az új egyetemi szervezettel elköteleztetése
 a törvény 1892. évi január 1. évi tárgyú határol-
 mal 5 commissariustól álló országos bizottságot
 szervez igen tág körű jog statuendi-vel.

A commoariinok hatalmának letette után
 a szabályozati hatalom a fő-tanársokra ment
 át a királyi főfelügyelői jog (jövőképítés)
 fenntartása mellett.

Oroszország. Az 1884. évi augusztus 23. iki
 cári ukáz, Dvopat és Karsó kivételével, az összes
 orosz egyetemeknél egységes új szervezetet ad.
 Az egyetemek a cár kabinus pártmáster alatt
 állanak és „császári” egyetemeknek nevezetűek.
 Négy fakultás: történet- bölcsélet, matematika -
 természettudomány, jog, orvostudomány.

Az egyetemek közvetlenül nem a közoktatási
 miniszter, hanem az illetékes közoktatási főfelügyelő
 fenntartója alatt állnak, a miniszterrel is csak
 főfelügyelő útján érintkezhetnek. A rektor a mi-
 niszter, a dekánot a főfelügyelő nevezeli.

Az egyetemi tanács tagjai az összes tanárok. Min-
 den egyetemen az országos szinten inspektorok
 van, a ki mint a közoktatási főfelügyelő bízottja
 a „rend” felett őröködik.

Az ideiglenes rendelkezésekben kívül kiterjesz-
 kedik még a cári ukáz az egyetemi vizsga-
 rendszerre főbb vonásokban, utal arra, hogy a részle-
 teket közoktatási miniszteri rendelet szabja meg.
 Ezt végül még az egyetemi hallgatók fejezhették ki-
 azongások.

Hollandia az 1876. évi április 28. iki törvényben,
mely "a felsőbb oktatásról" szól, szabályozta az
egyetemi ügyet.

I. cím. Általános határozatok.

Felsőbb oktatás (hooger onderwijs) alatt
a törvény a középiskolai és a főiskolai oktatást
érti.

II. cím. A felsőbb oktatást a gimnáziumok
az amsterdami "Athenaeum illustre" és az
egyetemenek eszközik.

I. Fejezet. A gimnáziumokról

II. Fejezet. Az amsterdami "Athenaeum
illustre"-ről. Ez egy kiváltságos körű intézmény
egyetemi oktatás céljaira.

III. Fejezet. Az egyetemekről

1. §. Általános határozatok. Három állami
egyetem: Leyden, Utrecht, Groningen.

Mindenik öt fakultással: hittudomány, jog,
orvostudomány, matematika-természettudomány, böl-
csélet.

2. §. Európa fakultásunként mely collegiumok
tartatnak.

3. §. Az egyetemi épületek felozereiben költői-
geit az állam viseli. Ugyanaz az állam ösztön-
díjakat is nyújt. Részletes szabályok.

4. §. Az egyetemi tanárokról és hivatásokról.

5. §. Az egyetemi hallgatókról

6. §. Az egyetemi igazgatásról és az egyetemről

felvett gyakorolt felügyeletet.

Minden egyetemen legkevesebb 3, legfeljebb 5 tagból álló kollegium szervezettel, a kuratorok bírótsága. A kuratorok állásuk trételei béli, fizetés nem kapnak, csak napi-díjat. A kuratorokat a király nevezi ki. Ők ügyelnek az egyetemi törvények és szabályzatok pontos betartására. A miniszternek [belügymin.] évente jelentést tesznek.

A tanácsok is királyoktól felvett fejelemi hatáskörök van. Sajnos esetekben intézkedési joguk nagyon táj korú.

A tanácsok mint testület alkotják a senatus. Elnöke a királytól kinevezett rektor magnificus. A senatus hatáskörében selypöntői az egyetemi gradusok osztásában van. Az egyetemi adminisztrációt tulajdonképp a rektor végzi.

II. Fejleszt. a tudományok gradusokról.

A törvény itt a tanulóknak szabályzatok vizsgálati adás, azaz az egyetemi gradusokkal járó jogokról.

III. Elm. a "szabály" felvétel oktatásról.

A törvény itt a magánosok vagy egyházi közigazgatás által felállított iskolák, kiskolák és papok seminariumokról szól. Ez utóbbiakban mindegyik tanácsok ünnepi alkalmakkor az egyetemi tanácsok előtt fogadják a helyet, hallgatóik az egyetemen s annak intézeteit szabadon látogathatják.

II. Rév.